

Василь Хомин

Неповносправність сама по собі – це велике страждання. Часто суспільство відкидає осіб з особливими потребами, не приділяє їм належної уваги. Їх часто не розуміють, а навіть, як це не прикро, дискримінують. Водночас маємо пам'ятати, що кожна людина створена на образ і подобу Божу. Кожний, хто приходить у світ, є дитиною небесного Отця і має безсмертну душу. Це стосується й осіб з особливими потребами. Навіть більше! Цих осіб можемо вважати своєрідним даром, бо вони вчать нас відкриватися до іншої людини і виходити їй назустріч у любові та готовності допомогти. Неповносправні – це скарб Божої присутності, який потрібно віднайти, очистити і прийняти. Аби бачити у кожному людину, сотворену на образ і подобу Божу, треба мати не лише розплющені очі, але й відкрите серце.

Питання, які ставить неповносправність перед окремою людиною і перед усім суспільством, загальнолюдське. Це питання гідності, щастя, цінностей, взаємовідповідальності тощо. На ці питання можна дати відповідь в різний спосіб: можна спробувати ізолювати неповносправних осіб поза межами суспільства, але в такий спосіб ми відкидаємо, відбираємо в себе частинку людяності. Іншою відповіддю може бути їх інтеграція у суспільне життя.

Для кожної людини, а для неповносправної - особливо, важливо не лише відчувати, що про тебе турбуються, а й усвідомлювати, що твоє життя має вагу, цінність, що ти щось даєш іншим, змінюєш світ кращим, додаєш щось до нього. Проблема відкриття цінності, гідності та дару життя неповносправних осіб у суспільстві надзвичайно важлива – і для суспільства загалом, і для неповносправних осіб та їхніх родин зокрема. Від самого усвідомлення цінності, гідності та дару життя неповносправних суспільство може розвинути такі оптимальні моделі послуг, які допомагають неповносправним людям розвиватися, розкривати свій потенціал, реалізовувати себе в цьому світі. Такі моделі побудовані на усвідомленні цінності інтеграції, важливості кожного члена суспільства. Такі моделі виходять з бачення людства як цілісної мозаїки, краса якої ніколи не зможе

бути об'явлена вповні, якщо кожна людина не посяде в ній оте єдине, відведене їй місце.

Зіткнення з неповносправністю є одним із важливих каталізаторів процесу внутрішньої зрілості, відкриття змісту щастя, побудови стосунків. Приймаючи неповносправних людей, розвиваючи моделі послуг, інтеграційних за своєю природою, руйнуючи і фізичні бар'єри, і психологічні мури, суспільство справді може рухатися в напрямі гуманізації, більшої людяності, більшої солідарності.

Церква іде шляхами історії разом з усім людством перебуваючи у світі, хоча вона і не від світу (пор. Йн 17, 14"16), Церква мусить служити йому згідно зі своїм найглибшим покликанням. Церковні спільноти, які опікуються людьми з особливими потребами, чітко підкреслюють любов до ближнього, також вчать приймати іншого з його немочами і бачити в ньому Живого Христа. «Християни знають, що любов – це причина, через яку Бог будує стосунки з людиною. І саме любов – та відповідь, яку Він очікує від людини. Таким чином любов – це найвища і найблагородніша форма взаємин між людьми. Тому любов повинна надихати кожную сферу людського життя, включаючи і міжнародний порядок. Людство лише тоді зможе побудувати справжній і тривалий мир, коли в ньому запанує цивілізація любові”» Любов, яку Господь подарував нам, віддавши своє життя на хресті, і лежить в основі служіння людям з особливими потребами.

«Усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили», - каже Господь (Мт. 25,40), тому одним із найважливіших напрямків діяльності Церкви, поряд із проповіданням Слова Божого, є дияконія – служіння ближньому, прояв милосердя і любови в дії. Церква як любляча Мати не нехтує людьми з особливими потребами. Той факт, що місія Церкви є духовною за своєю природою, насправді не виключає соціального аспекту її діяльності. Соціальне служіння УГКЦ є важливою евангелізуючою функцією, яка репрезентує її у поліконфесійному та плюралістичному суспільстві. Значна частина соціального служіння людям з особливими потребами здійснюється через парохіяльні молодіжні або молитовні спільноти.

Прикладом соціального служіння Церкви є особливі спільноти, у яких панує домашня атмосфера затишку та родинної любови. Центр духовної підтримки осіб з особливими потребами «Емаус», мирянський рух спільнот «Віра і Світло», з яким центр «Емаус» має спільне коріння, та інші подібні об'єднання творилися для того, щоб допомогти людям із розумовою неповносправністю віднайти в собі неповторну цінність, красу та дари, дані Богом, і допомогти відкрити це суспільству. Вони ґрунтуються на переконанні, що кожна людина, навіть з великими фізичними вадами, є повноцінною, унікальною особою. Вона має такі самі права, що й інші люди: передусім право бути любленою, визнаною й

шанованою як особистість і право одержати допомогу, необхідну для її духовного та особистого розвитку. Нам треба відкривати таїнство осіб з особливими потребами, допомагати проявляти дари, якими вони наділені.

«Віра і Світло» виникла як відповідь на страждання неповносправних людей та їх родин, які дуже часто трактуються як позбавлені людської гідності, зазнають приниження та відкинення. Це спільнота любови та дружби, яка ґрунтується на переконанні, що кожна людина, хай якою б її була неповторність, - безцінна, а тому заслуговує любови, поваги та права на самореалізацію. Життя таких спільнот полягає у регулярних зустрічах для спілкування, молитви та святкування. Їх члени беруть участь у спільній Літургії, паломництвах, літніх таборах, реколекціях. Особи з розумовою неповносправністю мають можливість любити і бути любленими, ділитися багатством свого серця, своєю безпосередністю, відкритістю і простотою. «Віра і Світло» намагається підтримати та згуртувати батьків таких дітей на їхній нелегкій дорозі життя, допомогти їм побачити світло любови та життєдайну присутність Бога у всіх випробуваннях та труднощах. Батьки можуть по-новому відкрити внутрішню красу та дар своєї дитини. Молодь-приятелі – ті, хто допомагають неповносправним, можуть пізнати інші життєві цінності, відкрити для себе новий сенс життя та подивитися на світ очима любови.

Такі спільноти хоч не є цілковитим вирішенням соціальної проблеми, але залишаються знаком того, що любов можлива і що ми не приречені жити за принципом, коли сильні ігнорують слабших. Ці спільноти є свідченням, що Бог знає усіх у їхньому естві і любить у їхній немочі. Бог є доброта, співчуття та прощення, бо кожна особа унікальна, цінна і священна.

Василь ХОМИН, Церква і люди з особливими потребами // СЛОВО №2 (82), червень-серпень 2020